

Główny Urząd Miar

Biuro Nadzoru

**Sprawozdanie
z wykonanych zadań Biura Nadzoru
w 2007 roku**

Warszawa, marzec 2008 r.

Realizując ustawowe zadania Prezesa Głównego Urzędu Miar w zakresie sprawowania nadzoru nad przestrzeganiem przepisów ustawy – Prawo o miarach oraz ustawy – Prawo probiercze, pracownicy Biura Nadzoru w 2007 roku prowadzili następujące kontrole:

- I. kontrole przyrządów pomiarowych w miejscach ich stosowania
- II. kontrole wyrobów z metali szlachetnych
- III. kontrole administracji miar i podmiotów gospodarczych
- IV. kontrole obwodowych urzędów probierczych.

I. Kontrole przyrządów pomiarowych w miejscach ich stosowania

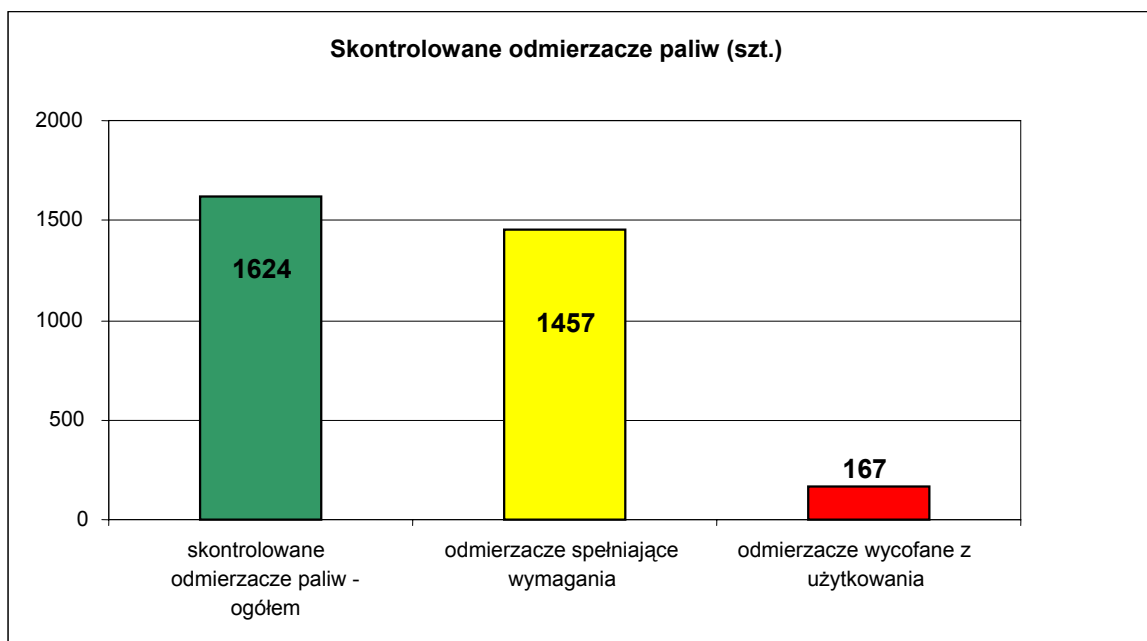
Plan na rok 2007 zakładał:

1. Kontrole odmierzaczy paliw ciekłych na 400 stacjach.
2. Kontrole wag i przyrządów do pomiaru długości w 420 jednostkach handlowych.
3. Kontrole przyrządów pomiarowych na 280 stacjach kontroli pojazdów.
4. Kontrole analizatorów spalin w 420 zakładach montujących instalacje gazowe LPG.
5. Kontrole wag w 210 placówkach Poczty Polskiej.
6. Kontrole wag w 210 aptekach prowadzących recepturę.
7. Kontrole wodomierzy w 35 zakładach wodociągowych.
8. Kontrole gazomierzy w 35 zakładach gazowniczych.

Wykonanie:

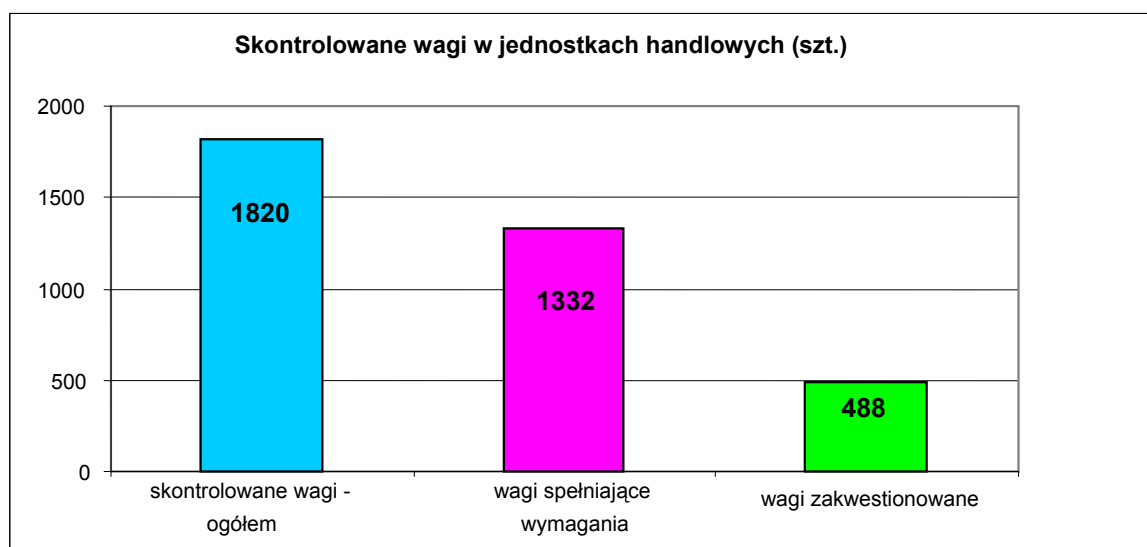
• **kontrole odmierzaczy na stacjach paliw**

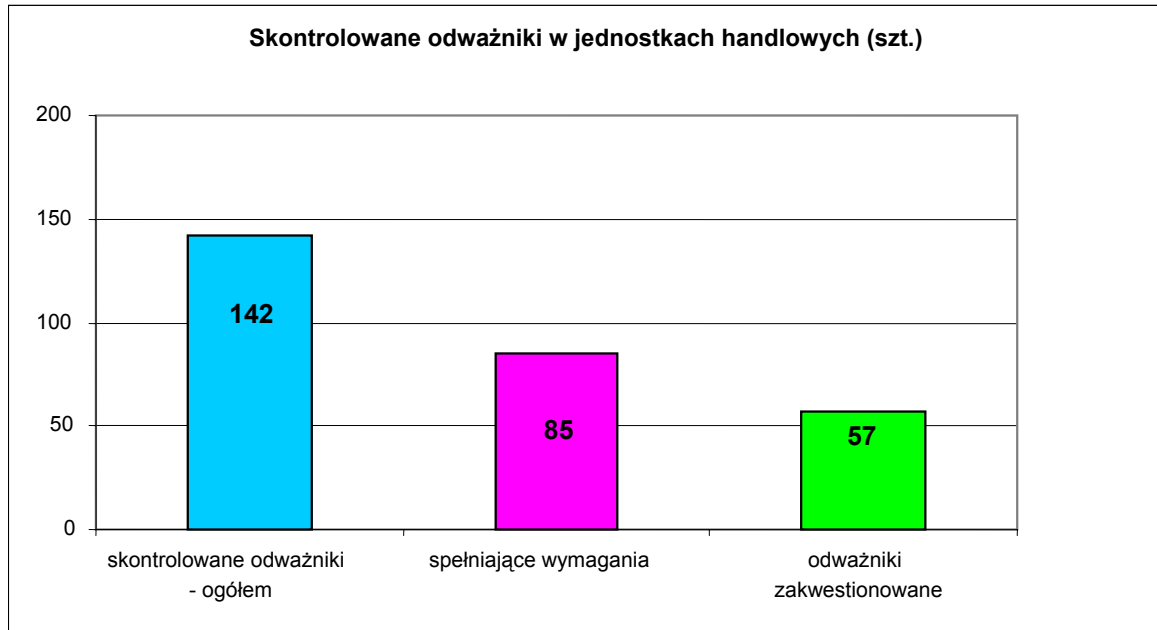
- na terenie kraju skontrolowano łącznie **221** stacji paliw ciekłych, w tym w **64** jednostkach (29,0%) stwierdzono nieprawidłowości,
- kontrolą objęto łącznie **1 624** odmierzacze, w tym:
 - kontrolą metrologiczną – **558** szt. (34,4%),
 - kontrolą formalną – **1 066** szt. (65,6%),
- w wyniku kontroli zakwestionowano **167** odmierzaczy paliw (10,3%),
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach nałożono **62** mandaty karne na kwotę **21 350** zł oraz skierowano **2** wnioski o ukaranie do sądów grodzkich.

• **kontrole wag i odważników w jednostkach handlowych**

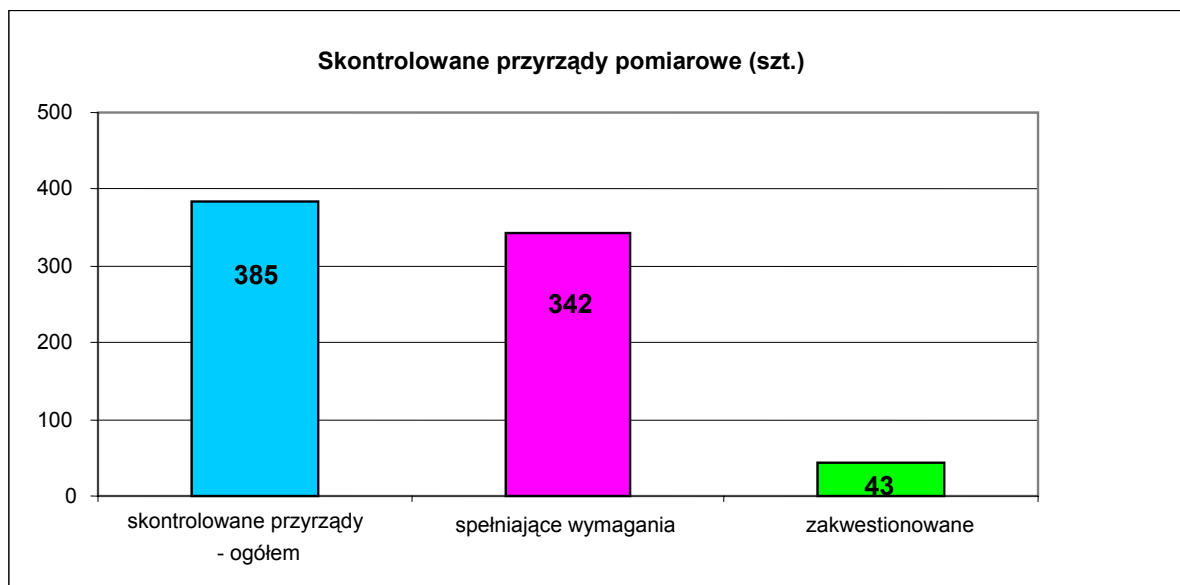
- kontrolą objęto **565** jednostek handlowych, w tym w **259** jednostkach (45,8%) stwierdzono nieprawidłowości,
- ogółem skontrolowano formalnie **1 962** szt. przyrządów pomiarowych, kwestionując łącznie **545** szt. (27,8%), w tym:
 - **1 820** wag, z czego zakwestionowano ogółem **488** szt. (26,8%), w tym:
 - **474** szt. z powodu braku ważnego dowodu legalizacji (26,0%),
 - **14** szt. z powodu innych nieprawidłowości (najczęściej złego wypoziomowania wagi) (0,8%),
 - **142** odważniki handlowe, z czego zakwestionowano **57** szt. (40,1%) z powodu braku ważnego dowodu legalizacji,
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach nałożono **253** mandaty karne na kwotę **62 450** zł. oraz skierowano **1** wniosek o ukaranie do sądu grodzkiego.

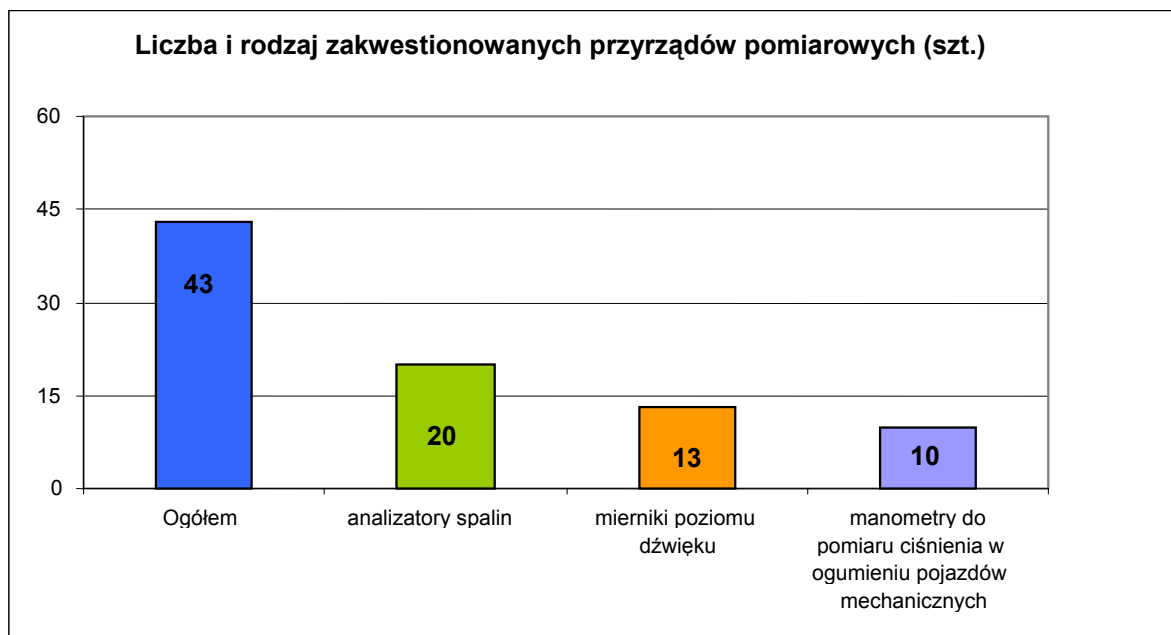

• **kontrole przyrządów pomiarowych na stacjach kontroli pojazdów**

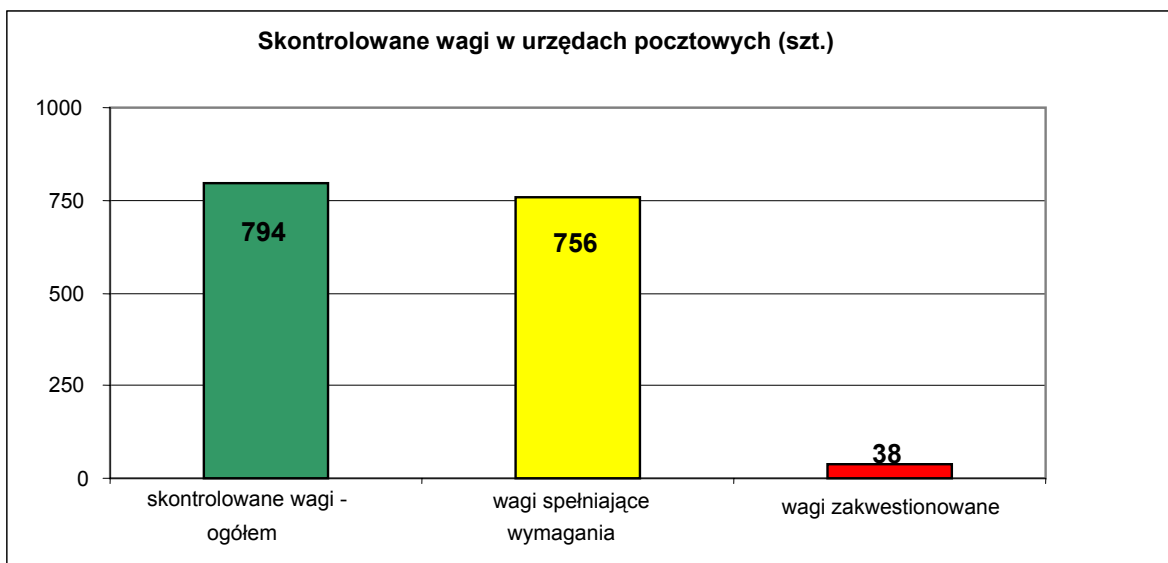
- skontrolowano łącznie **131** stacji kontroli pojazdów samochodowych na terenie kraju, w tym w **33** stacjach (25,2%) stwierdzono nieprawidłowości,
- ogółem skontrolowano **385** szt. przyrządów pomiarowych, kwestionując **43** szt. (11,2%) z powodu braku ważnego dowodu legalizacji, w tym:
 - **20** analizatorów spalin samochodowych,
 - **13** mierników poziomu dźwięku,
 - **10** manometrów do pomiaru ciśnienia w ogumieniu pojazdów mechanicznych,
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach nałożono **32** mandaty karne na łączną kwotę **10 300** zł.

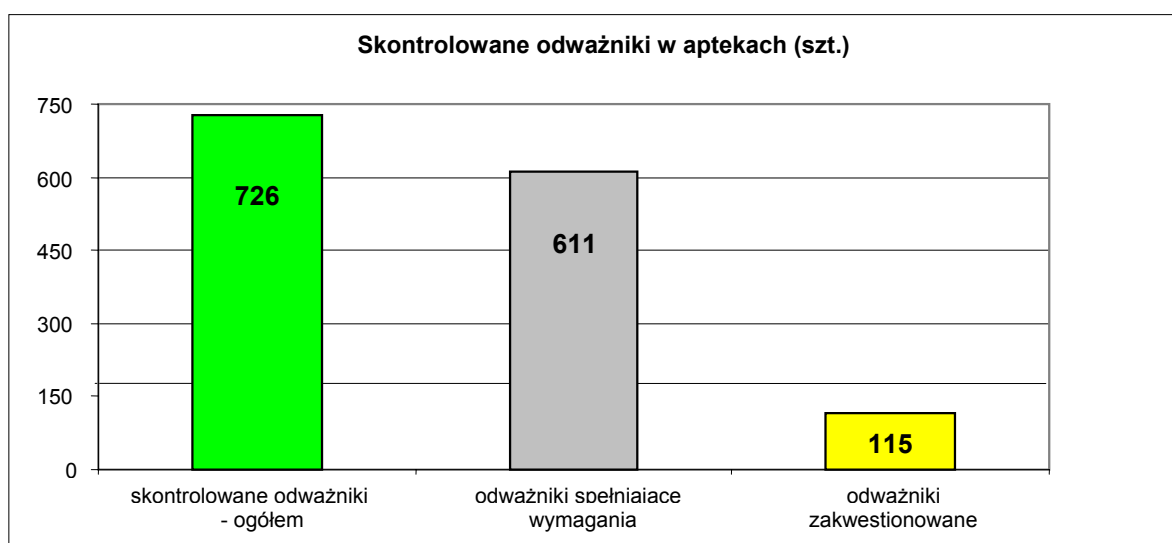
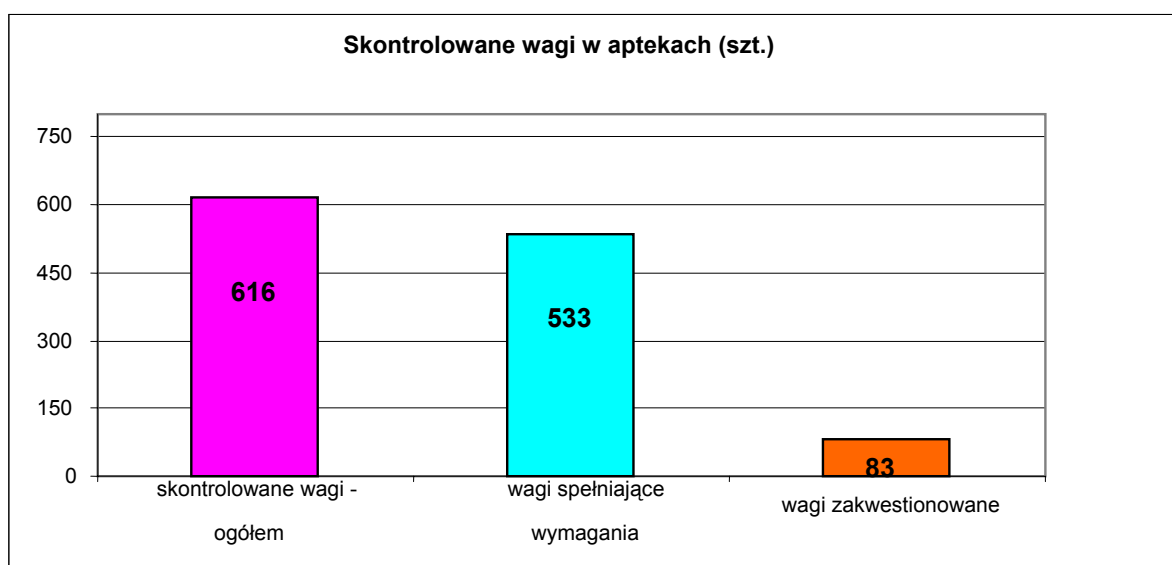
• **kontrole wag w urzędach pocztowych**

- kontrolą objęto **189** urzędów pocztowych, w tym w **19** jednostkach (10,1%) stwierdzono nieprawidłowości,
- ogółem skontrolowano formalnie **796** szt. przyrządów pomiarowych, kwestionując łącznie **38** szt. (4,8%), w tym:
 - **794** wagi, z czego zakwestionowano ogółem **38** szt. (4,8%), w tym:
 - **30** szt. z powodu braku ważnego dowodu legalizacji (3,8%),
 - **8** szt. z powodu innych nieprawidłowości (najczęściej złe wypoziomowanie wagi) (1,0%),
 - **2** odważniki handlowe, posiadające aktualne dowody legalizacji,
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach nałożono **15** mandatów karnych na kwotę **2 500** zł.

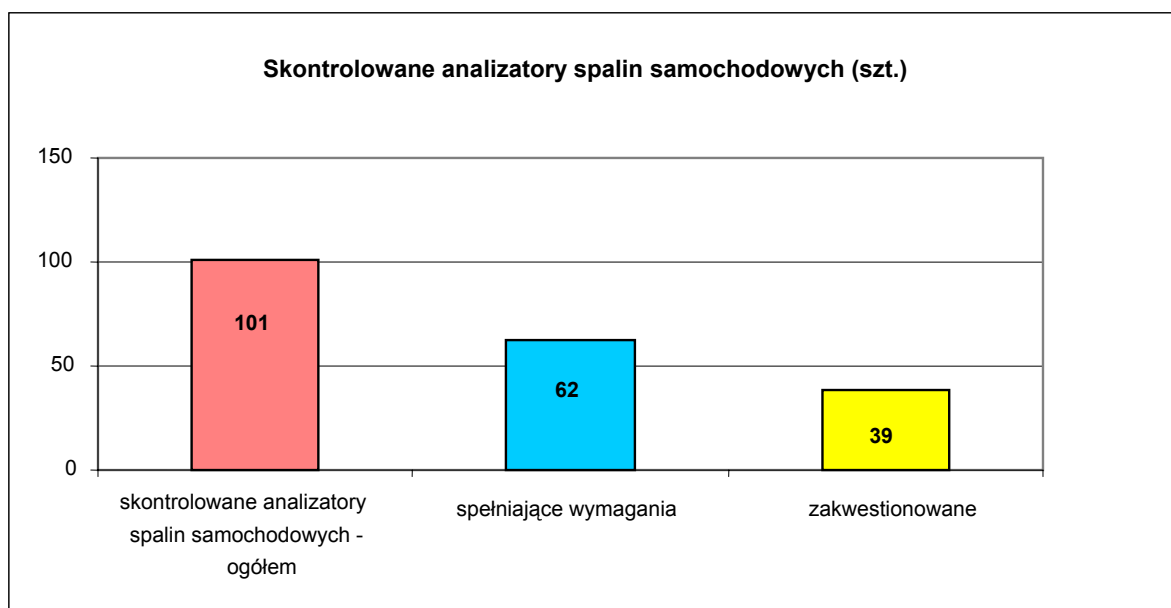
• **kontrole wag i odważników w aptekach**

- kontrolą objęto **276** aptek, w tym w **51** jednostkach (18,5%) stwierdzono nieprawidłowości,
- ogółem skontrolowano formalnie **1 342** szt. przyrządów pomiarowych, kwestionując **198** szt. (14,8%), w tym:
 - **616** wag, z czego zakwestionowano ogółem **83** szt. (13,5%), w tym:
 - **82** szt. z powodu braku ważnego dowodu legalizacji (13,3%),
 - **1** szt. z powodu złego wypoziomowania wagi (0,2%),
 - **726** odważników dokładniejszych, kwestionując **115** szt. (15,8%),
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach nałożono **50** mandatów karnych na kwotę **12 200** zł.

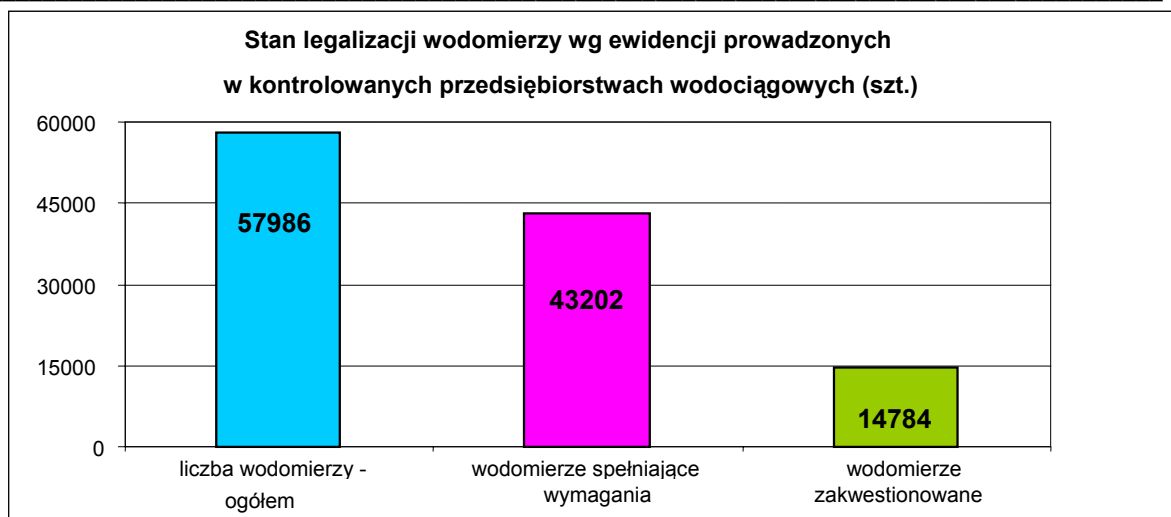
• **kontrole analizatorów spalin w zakładach dokonujących montażu instalacji przystosowującej typ pojazdu do zasilania gazem**

- kontrolą objęto ogółem **107** zakłady, w tym w **39** jednostkach (36,4%) stwierdzono nieprawidłowości,
- ogółem skontrolowano **101** szt. analizatorów spalin samochodowych, kwestionując **39** szt. (38,6%) z powodu braku ważnego dowodu legalizacji,
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach nałożono **37** mandatów karnych na łączną kwotę **11 100 zł.** oraz skierowano **1** wniosek o ukaranie do sądu grodzkiego.

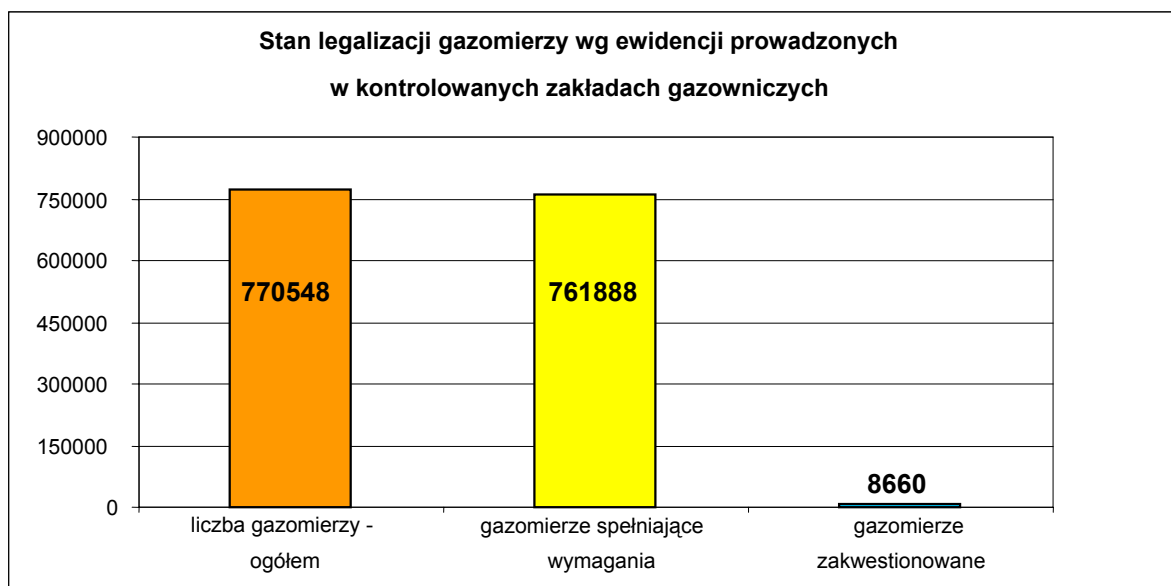
• **kontrole wodomierzy w przedsiębiorstwach wodociągowych**

- skontrolowano **1** przedsiębiorstwo wodociągowe, w którym kontrolą objęto:
 - ewidencję wodomierzy prowadzoną przez przedsiębiorstwo, stwierdzając stosowanie ogółem **3 038** szt. wodomierzy, w tym **1 000** szt. (32,9%) bez ważnych dowodów ich legalizacji,
 - **17** szt. wodomierzy w miejscach ich zainstalowania, stwierdzając użytkowanie **3** szt. (17,6%) bez ważnych dowodów ich legalizacji,
- winnego naruszenia przepisów ustawy Prawo o miarach ukarano mandatem karnym w wysokości **500 zł.** Ponadto do jednostki kontrolowanej wystosowano zalecenia pokontrolne.

• **kontrole gazomierzy w zakładach gazowniczych**

- skontrolowano **7** zakładów gazowniczych, stwierdzając w **3** jednostkach (42,9%) nieprawidłowości,
- kontrolą objęto:
 - ewidencje gazomierzy prowadzone przez przedsiębiorstwa, stwierdzając stosowanie ogółem **530 726** szt. gazomierzy, w tym **461** szt. (0,1%) bez ważnych dowodów ich legalizacji,
 - **190** szt. gazomierzy w miejscach ich zainstalowania, posiadających ważne dowody ich legalizacji,
- do **3** jednostek kontrolowanych wystosowano zalecenia pokontrolne.

Ponadto przeprowadzono kontrolę stanu legalizacji przyrządu do pomiaru prędkości pojazdów w ruchu, będącego na wyposażeniu jednostki Straży Miejskiej. W wyniku kontroli stwierdzono, że przyrząd posiadał aktualne dowody legalizacji.

Roczny plan wykonano w **74,5 %**, w tym:

1. Kontrole odmierzaczy paliw ciekłych – 55,3 %.
2. Kontrole wag i przyrządów do pomiaru długości w jednostkach handlowych – 134,5 %
3. Kontrole przyrządów pomiarowych na stacjach kontroli pojazdów – 46,8 %.
4. Kontrole analizatorów spalin w zakładach montujących instalacje gazowe LPG – 25,5 %.
5. Kontrole wag w placówkach Poczty Polskiej – 90,0 %
6. Kontrole wag w aptekach prowadzących recepturę – 131,4 %.
7. Kontrole wodomierzy w zakładach wodociągowych – 2,9 %.
8. Kontrole gazomierzy w 35 zakładach gazowniczych – 20,0 %.

Na wielkość wykonania planu miały wpływ zmiany organizacyjne Urzędu, w tym przekształcenie Biura Służby Nadzoru Metrologicznego i Probierczego w Biuro Nadzoru (zmniejszenie liczby zespołów kontrolnych) i przekazanie w maju 2007 r. części zadań (łącznie z zespołami kontrolnymi) do okręgowych urzędów miar.

II. Kontrole wyrobów z metali szlachetnych

- planowano kontrole wyrobów z metali szlachetnych w 450 miejscach,
- kontrolą objęto ogółem **192** jednostki prowadzące wyrób i sprzedaż wyrobów ze stopów metali szlachetnych, w tym:
 - **125** sklepów jubilerskich,
 - **67** zakładów złotniczych,
- w **74** jednostkach (38,5%) zakwestionowano ogółem **423** szt. wyrobów, w tym:
 - **155** szt. wyrobów ze stopów złota (w tym brak cech probierczych stwierdzono na **96** wyrobach, a cechy nieczytelne na **8** wyrobach),
 - **268** szt. wyrobów ze stopów srebra (w tym brak cech probierczych stwierdzono na **189** wyrobach, cechy nieczytelne na **16** wyrobach oraz cechy do identyfikacji na **17** wyrobach),
- na winnych naruszenia przepisów ustawy Prawo probiercze nałożono **37** mandatów karnych na łączną kwotę **5 400** zł. Skierowano **2** sprawy do prokuratury (zawiadomienie o popełnieniu przestępstwa) – jedna z tych spraw została umorzona. Złożono **2** wnioski do sądów grodzkich o ukaranie.

Mniejsza liczba przeprowadzonych kontroli w porównaniu do przyjętego planu związana jest ze zmianami organizacyjnymi Biura Nadzoru i przekazaniem części zadań kontrolnych (łącznie z pracownikami) do okręgowych urzędów probierczych.

III. Kontrole administracji miar i podmiotów gospodarczych

W planie rocznym założono:

- 1) Kontrole 6 obwodowych urzędów miar (z jednoczesną kontrolą punktów legalizacyjnych oraz kontrolą pracy legalizatorów w miejscach ustawienia legalizowanych przyrządów).
- 2) Kontrole 6 podmiotów upoważnionych do legalizacji przyrządów pomiarowych.

- 3) Kontrole 30 podmiotów dokonujących naprawy lub instalacji oraz sprawdzania urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie samochodowym – tachografów samochodowych.

Pracownicy Biura Nadzoru przeprowadzili:

- 1) jedną kontrolę okręgowego urzędu miar – kontrola podjęta w wyniku skargi w Okręgowym Urzędzie Miar w Poznaniu – w związku ze złożonymi przez Dyrektora kontrolowanego Urzędu wyjaśnieniami odstąpiono od zaleceń pokontrolnych kierując do kontrolowanego pismo Dyrektora BN z sugerowanymi zmianami, mającymi na celu wyeliminowanie nieścisłości w tematyce objętej kontrolą;
- 2) sześć kontroli obwodowych urzędów miar zakończonych wystosowaniem wystąpień pokontrolnych,
- 3) kontrole pięciu podmiotów upoważnionych do legalizacji pierwotnej i legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych – nie stwierdzono nieprawidłowości,
- 4) kontrolę podjętą w wyniku skargi w jednym podmiocie upoważnionym do legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych – kontrolę zakończono zgłoszeniem stwierdzonych nieprawidłowości do właściwej terytorialnie prokuratury rejonowej,
- 5) cztery kontrole podmiotów gospodarczych w zakresie udzielonych im zezwoleń Prezesa GUM na instalację lub naprawę oraz sprawdzanie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym – tachografów samochodowych (bez wystąpień pokontrolnych),
- 6) jedną kontrolę doraźną podmiotu gospodarczego w zakresie udzielonego zezwolenia Prezesa GUM na prowadzenie warsztatu obsługującego tachografy cyfrowe – nie stwierdzono nieprawidłowości.

Pozostałe planowe kontrole podmiotów dokonujących napraw lub instalacji oraz sprawdzania urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym – tachografów samochodowych nie mogły być przeprowadzone ze względu na reorganizację Biura oraz z uwagi na fakt, że podmioty te w większości zostały już w pierwszym kwartale 2007 r. skontrolowane przez pracowników okręgowych bądź obwodowych urzędów miar.

Pracownicy BN uczestniczyli również w pracach sześciu zespołów sprawdzających spełnianie wymagań obowiązujących przepisów prawa przez podmioty gospodarcze wnioskuje o wydanie upoważnienia Prezesa GUM do legalizacji ponownej przyrządów pomiarowych. W dwóch przypadkach komisja zakwestionowała spełnienie stosownych wymagań.

Podczas kontroli urzędów miar najczęściej stwierdzano nieprawidłowości polegające na:

- 1) rejestrowaniu w rejestrze zgłoszeń kilku przyrządów pomiarowych o różnym typie, znaku fabrycznym, lub przyrządów pomiarowych sprawdzanych w różnych miejscach (pod różnymi adresami), bez rozbicia na oddzielne pozycje w ramach tego samego zgłoszenia;
- 2) braku przestrzegania obowiązku dokumentowania w zapiskach/protokółach sprawdzania: liczby, rodzaju oraz wizerunku cech legalizacji i zabezpieczających nałożonych na przyrząd pomiarowy podczas legalizacji;

- 3) wykonywaniu wszystkich czynności związanych z realizacją wniosku (od przyjęcia wniosku do jego rozliczenia) wyłącznie przez jednego pracownika;
- 4) wydaniu świadectw niezgodnych z obowiązującym wzorem;
- 5) sporządzaniu protokołów kontroli, podczas przeprowadzaniu kontroli w miejscach stosowania przyrządów pomiarowych: niestarannie, nieczytelnie, bez jednoznacznego dokumentowania wszystkich istotnych informacji.

IV. Kontrole obwodowych urzędów probierczych

Pracownicy Biura Nadzoru przeprowadzili sześć planowych kontroli obwodowych urzędów probierczych, wykonując plan roczny. Do pięciu skontrolowanych urzędów probierczych Prezes GUM wystosował wystąpienia pokontrolne. Zawarto w nich zalecenia, których wprowadzenie pozwoliło wyeliminować stwierdzone w trakcie kontroli nieprawidłowości.

W trakcie kontroli kontrolujący najczęściej stwierdzali:

- 1) nieprzestrzeganie „Wytycznych w sprawie przyjmowania, kontroli, obiegu i wydawania wyrobów z metali szlachetnych w obwodowych urzędach probierczych i punktach probierczych”:
 - brak podpisów, na kartach kontrolnych, pracowników wykonujących kontrolę końcową lub wydających wyroby,
 - brak podpisów, na drukach zgłoszenia, osób zgłaszających lub odbierających wyroby,
 - brak deklaracji klienta w przypadku zgłaszania dużych partii wyrobów, deklaracje nieczytelne lub niepodpisane przez osobę zgłaszającą,
 - brak zapisu, na kartach kontrolnych, masy brutto wyrobów w przypadku gdy masę netto pracownik przyjmujący wyroby przepisuje z deklaracji klienta,
- 2) nieaktualne zapisy dotyczące znaczników probierczych w książce ewidencji znaczników (brak wpisu o wydaniu znacznika z zapasu do użytkowania lub o wycofaniu zużytego znacznika i przekazaniu go do likwidacji),
- 3) w jednym z kontrolowanych urzędów pracownicy posługiwali się niezalegalizowanymi wagami.

V. Podsumowanie

- Pracownicy Biura Nadzoru skontrolowali łącznie **1 690** jednostek, stwierdzając nieprawidłowości w **543** jednostkach, tj. **32,1%**, w tym:
 - **1 498** jednostek w zakresie przestrzegania ustawy Prawo o miarach, stwierdzając nieprawidłowości w **469** jednostkach, tj. **31,3%**,
 - **192** jednostki w zakresie przestrzegania ustawy Prawo probiercze, stwierdzając nieprawidłowości w **74** jednostkach, tj. **38,5%**,
- w zakresie przestrzegania ustawy Prawo o miarach kontrolą objęto **6 415** szt. przyrządów pomiarowych, w tym zakwestionowano **1 033** szt., tj. **16,1%**,
- w zakresie przestrzegania ustawy Prawo probiercze zakwestionowano ogółem **423** szt. wyrobów z metali szlachetnych,
- z tytułu stwierdzonych nieprawidłowości nałożonych zostało **487** mandatów karnych na łączną kwotę **125 800** zł, w tym:

- w zakresie przestrzegania ustawy Prawo o miarach nałożono **450** mandatów karnych na kwotę **120 400** zł, skierowano **4** wnioski o ukaranie do sądów grodzkich oraz w stosunku do czterech jednostek kontrolowanych wystosowano zalecenia pokontrolne,
- w zakresie przestrzegania ustawy Prawo probiercze nałożono **37** mandatów karnych na kwotę **5 400** zł, skierowano **2** sprawy do prokuratury oraz **2** wnioski do sądów grodzkich.

Na podstawie analizy wyżej przedstawionych wyników kontroli przyrządów pomiarowych będących w użytkowaniu oraz kontroli wyrobów z metali szlachetnych, należy wskazać na zasadność prowadzenia przez administrację miar i administrację probierczą dalszych kontroli w zakresie przestrzegania przepisów ww. ustaw, między innymi w celu ochrony praw konsumentów, ochrony środowiska, ochrony życia i zdrowia, itp.

Celem tych kontroli winno być stałe podnoszenie wiedzy wszystkich kontrolowanych w zakresie obowiązujących przepisów prawa, informowanie zainteresowanych podmiotów o wprowadzanych zmianach etc.

Równocześnie, na bazie zdobytych umiejętności i doświadczeń, należy prowadzić prace mające na celu ujednoczenie zasad kontrolnych tak w metrologii jak i probiernictwie. W efekcie takich działań możliwe będzie prowadzenie stałej oceny i właściwej interpretacji wyników kontroli w kraju.

W zakresie kontroli okręgowych i obwodowych urzędów miar i stwierdzanych nieprawidłowości należy podjąć działania mające na celu sprawniejszą koordynację i nadzór na realizacją zadań całej administracji miar, m.in. poprzez wypracowanie właściwych standardów postępowania, w tym wykonywania czynności kontrolerskich, wprowadzeniu jednolitych zasad planowania i sprawozdawczości.

W tym celu w Biurze Nadzoru podjęto następujące prace:

- wykonane:
 - ujednoczono wzory druków upoważnienia i protokołu kontroli do kontroli podmiotów prowadzących warsztaty w zakresie instalacji, w tym aktywacji, napraw lub sprawdzania tachografów cyfrowych,
 - opracowano zasady sprawowania przez Prezesa Głównego Urzędu Miar nadzoru nad przestrzeganiem ustaw: prawo o miarach, prawo probiercze, o towarach paczkowanych, o systemie tachografów cyfrowych.
- w trakcie uzgadniania:
 - „Przeprowadzanie kontroli użytkowników przyrządów pomiarowych przez pracowników administracji miar”,
 - „Przeprowadzanie kontroli podmiotów gospodarczych w zakresie udzielonych upoważnień i zezwoleń Prezesa GUM”,
 - Zasady systemu nadzoru punktów legalizacyjnych,
 - System nadzoru Dyrektora OUM nad Naczelnikami Obwodowych Urzędów Miar.

- planowane:
 - Kodeks dobrych praktyk kontrolującego,
 - opracowanie wytycznych do planowania sprawowania nadzoru przez organy administracji miar,
 - ujednoczenie zasad sprawozdawczości z zakresu nadzoru wykonywanego przez organy administracji miar,
 - opracowywanie we współpracy z komórkami organizacyjnymi GUM oraz OUM i OUP jednolitych standardów postępowania oraz podejmowanie działań zmierzających do ich stosowania w administracji miar i probierczej.

Przeprowadzane przez Biuro Nadzoru kontrole jednostek nadzorowanych winny być wykorzystywane do sprawdzania realizacji zadań, ale również jako forma współdziałania, szkolenia i pomocy.

Należy też zintensyfikować współpracę pracowników Biura Nadzoru GUM z pracownikami terenowych organów administracji miar i probierczej poprzez okresowe spotkania mające na celu rozwiązywanie bieżących problemów, wymianę doświadczeń, uzgadnianie nowych praktyk. Takie działania będą prowadziły do lepszej wewnętrznej współpracy, a także tworzenia na zewnątrz dobrego wizerunku administracji miar i probierczej.

*Opracowano
pod kierownictwem:*

Dyrektora Biura Nadzoru

Zbigniewa Zabielskiego

Akceptował:

**Wiceprezes
ds. Metrologii Prawnej**

Dorota Habich

Zatwierdził:

**Prezes
Głównego Urzędu Miar**

Janina Maria Popowska